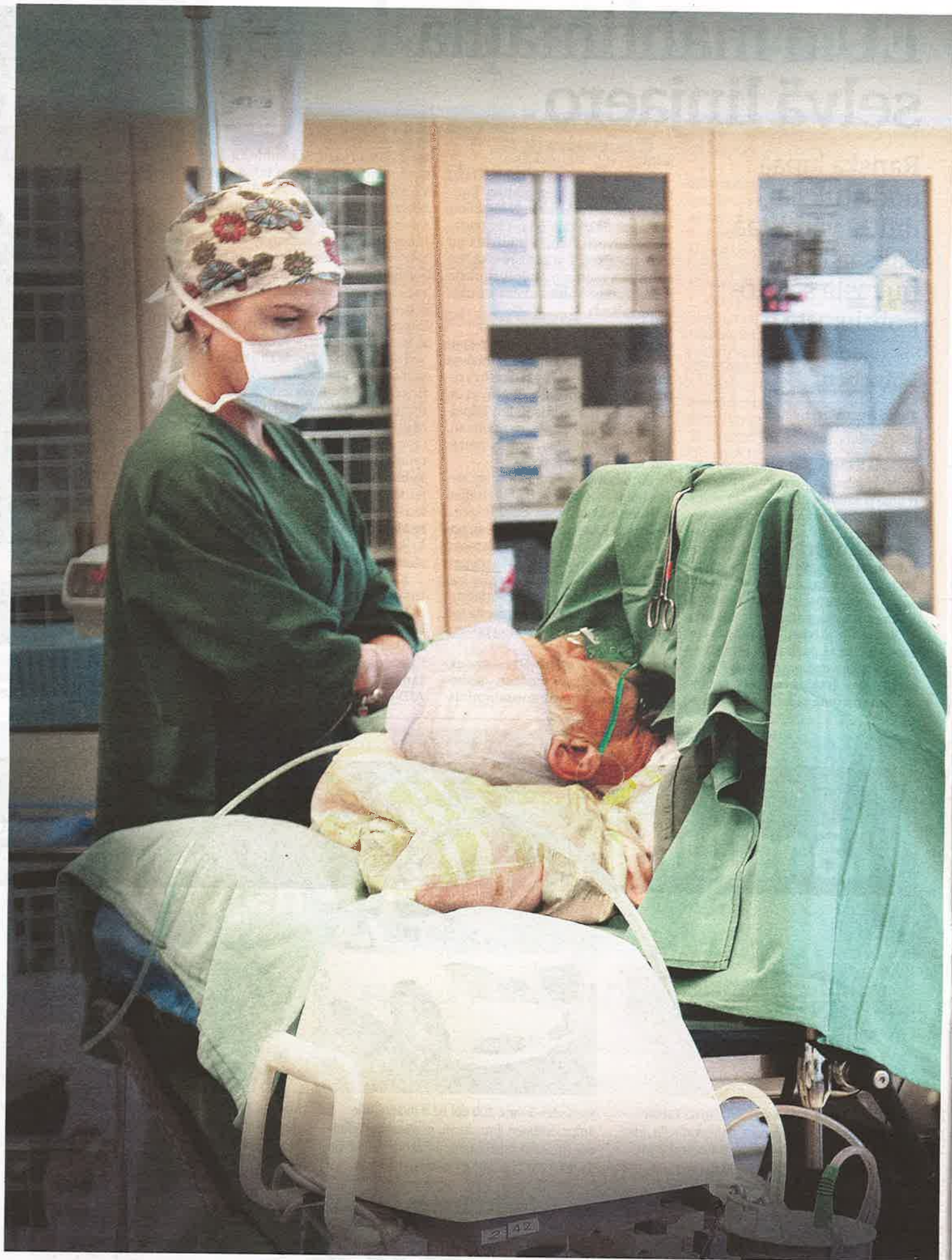

Reportaasi

B

Viro vetää hoitoon

Suomalaiset ovat löytäneet Kelan korvaamat Viron palvelut. Syy on se, että potilasdirektiivin ansiosta jokainen voi nyt itse valita, missä hoitaa terveyttään.

Potilasdirektiivi

Jos potilas hakeutuu hoitoon EU- tai ETA-valtioon tai Sveitsiin, hän on oikeutettu saamaan hoitokustannuksista sairaanhoitokorvauksia (Kela-korvaus). Eta-valtiolla tai Sveitsillä ei ole kuitenkaan velvollisuutta ottaa potilasta hoitoon, kuten EU-mailla.

Jos potilas hakee Kelalta ennakkopäätöksen ja saa sen, hän maksaa itse hoidosta vain asiakasmaksun. Muussa tapauksessa potilas maksaa ensin kaiken itse ja hakee Kelalta korvaukset puolen vuoden kuluessa. Korvaukset maksetaan samojen perusteiden mukaisesti kuin hoito olisi annettu kotimaassa ja myös matkakuluista ja saattajan kuluista voi saada korvauksia.

Korvausta saa hoidosta, joka kuuluu Suomessa terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Niitä ovat lääketieteellisesti ja hammaslääketieteellisesti perusteltu sairauksien ennaltaehkäisy, sairauden toteamiseksi tehtävät tutkimukset sekä taudinmääritys, hoito ja kuntoutus.

Pitkäaikaishoidosta, kansallisen rokotusohjelman mukaisista rokotuksista, työterveyshuollosta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, esteettisistä kauneushoidoista korvauksia ei saa, ei myöskään yleensä elinsiirroista.

Päivävastuu palvelujen järjestämisestä säilyy potilaan kotimaalla.

LÄHDE: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIO

Kas ka teill on silinas selline tunne?

Teill võib esineda kuiva silma sündroom

POTILAISTA TERVEYSTURISTEJA. Medicine Estonia markkinoi yhteisesti Viron terveyspalveluita. Sairaaloitten ja klinikoiden ohella sen verkostoon kuuluu esimerkiksi kuntoutuskeskuksia, laboratorioita, hoitojen rahoittajia, palveluiden välittäjiä ja matkailualan yrityksiä.

Tallinna

Paula Nikula, teksti ja kuvat
paula.nikula@kauppalehti.fi

Tallinnan suurimmalle sairaalalle ja monelle klinikalle on käynyt samoin kuin usealle maan ravintolalle: ne ovat ajaneet heittämällä suomalaisten ohi. Ulkonäkö pettää etenkin Mustamäessä, missä Pohjois-Viron Lääketieteellinen Keskus valtaa yhä lisää tilaa aikanaan pahamaineisesta lähiöstä.

Sairaalan valkoinen torni kohoaa korkealle

lähiön kattojen ylle. Moderneissa tiloissa käytävät ja huoneet kiiltävät, pedit ovat ojennuksessa ja suuri soliseva suihkulähde viihdyttää avaraan ja valoisaan kahvilaan istahtaneita potilaita ja omaisia. Viron seassa sorisee suomi, sillä moni lääkäri ja hoitaja on työskennellyt Suomessa ja sairaala hoitaa yhä useammin myös suomalaisia potilaita.

Pohjois-Viron Lääketieteellinen Keskus on Tallinnan keskussairaala ja samalla Viron syöpätautiin, sydänleikkausten, unilääketieteeseen ja lihavuushoitojen erikoisosaaja. Viime seitsemän vuoden aikana tänne on investoitu 240 miljoonaa euroa, osin EU:n tuella. Taustalta kuuluvat rakentamisen äänet kertovat, että investoinnit jatkuvat.

Yksi syy on se, että sairaala haluaa lisää ulko-

maisia potilaita etenkin Suomesta ja Venäjältä.

Tilojen ohella Viro on kehityksen kärjessä palveluiden sähköistämässä: Tuoreessa OECD:n tutkimuksessa Viro ohitti jo esimerkiksi Tanskan, Ruotsin ja Suomen.

Kun Suomessa vasta puuhastellaan, Viron potilastietojärjestelmän ansiosta kaikki tarvittavat asiantuntijat saavat samaan aikaan diagnoosin tulokset ja potilas hoitoa ja diagnoosia koskevat tiedot mukaansa joko cd:lle tai muistitikulle tallennettuna. Sähköiset lähetteet ja konsultaatiot ovat käytössä päivittäin ja resepteistä 97 prosenttia lähti sähköisinä jo viime vuonna.

Ei olekaan ihme, että Viro on ennen Suomea hoksannut myös potilasdirektiivin bismahdollisuudet.

TERVEYSTURISMIN palveluista rummuttaa *Medicine Estonia*, jonka ovat perustaneet maan tunnetuimmat toimijat. Verkostoon kuuluu sairaaloitten ja erikoisalain klinikoiden ohella esimerkiksi kuntoutuskeskuksia, laboratorioita, hoitojen rahoittajia, palveluiden välittäjiä ja matkailuyrityksiä.

Viron valtteina ovat lyhyet jonotusajat ja ainakin vielä myös hinnat. Esimerkiksi Pohjois-Viron Lääketieteellisessä Keskuksessa ortopediset leikkaukset maksavat 30–50 prosenttia vähemmän kuin Suomessa, mikä selittyy pääasiassa henkilöstökuluilla.

Toistaiseksi suomalaiset ovat hoidattaneet Virossa pääasiassa hampaitaan ja silmiään ja käyneet terveystarkastuksissa. Jatkoissa palvelujen kysyntä laajee

Reportaasi

SAIRAALOILLE BISNESTÄ. "Yhteistyö suurten suomalaisten sairaaloiden kanssa yleistyy", arvioi tohtori Tiit Meren Tallinnan korjaavan kirurgian sairaalasta.

PAIKALLISTA. Mahdolliset potilasvahingot korvataan kunkin maan lakien mukaisesti.

OMAA PIIKKIIN. Virossa voi joutua maksamaan itse lakanoista, sairaalavaatteista, ruuasta, juomista ja huoneen televisiosta. Näistä lisäpalveluista Kela ei maksa korvauksia.

KASVUSSA. Toistaiseksi suomalaiset ovat hoidattaneet Virossa pääasiassa silmiään, hampaitaan laajentuvan yhä useammin esimerkiksi syöpä- ja sydänhoitoihin sekä lonkka- ja polvileikkauksiin.

nee, uskoo keskussairaalan johtajaylilääkäri **Andrus Rimmelgas**.

Hän kertoo, että ulkomaiset potilaat käsitellään yksityispotilaina ja lääkärit hoitavat heitä virka-aikansa ulkopuolella. Sen ansiosta jonotusajat ovat vain viikko tai pari.

Osa suomalaisista potilaista onkin esimerkiksi lonkka- ja polvileikkausta odottavia, jotka hoivatakuun luvatus jonotusajat ovat kotimaassa pettäneet.

Tai niitä, jotka tarvitsevat hoitoa liikalihavuuteen.

BISNESTÄ on tarjolla myös suoraan sairaaloiden välillä. Näin arvioi ylilääkäri **Tiit Meren**, joka on yksi Tallinnassa toimivan *Korjaavan plastiikka- ja verisuonikirurgian klinikan* perustajista.

Klinikan viidestä leikkaussalista jo nyt osaa vuokrataan esimerkiksi ortopedisiin toimenpiteisiin, ja saleissa on edelleen tilaa.

Suomalaisia potilaita operoidaan viikoittain, ja osalla heistä on kirurgi mukanaan Suomesta. Meren arvioi, että yhteistyö suomalaisten kollegoiden kanssa lisääntynee esimerkiksi Helsingin, Oulun ja Tampereen suurten sairaaloiden kanssa. Suomalaiskirurgit ovat käyneet myös tutustumassa mahdollisuuksiin tehdä pallolaajennuksia.

Muutoin klinikka on erikoistunut kaikkein vaativimpiin korjausleikkauksiin ja sen potilaina on esimerkiksi pahoissa liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneita potilaita. Verisuonikirurgisia, ortopedisia sekä nenä- ja korvalääkäreiden tekemiä leikkauksia on niiden lisäksi tuhatkunta vuosittain kutakin.

Merenin kiinnostus vaativiin korjausleikkauksiin on vienyt hänet pariin otteeseen myös sotakirurgiksi Afganistaniin. Lisäksi hän on työskennellyt Sveitsissä sydänkirurgina ja Virossa verisuonikirurgina.

"Aiemmin ajattelin, että olen oppinut kaiken kirurgiasta Sveitsissä, mutta Afganistanissa opin vielä enemmän", hän naurahtaa.

LISÄÄ VAIHTOEHTOJA. Tammikuun alussa voimaan tullut potilasdirektiivi on lisännyt suomalaisten kiinnostusta hakea palveluita esimerkiksi Virossa, jos hoidosta saa Kela-korvauksen.

ja käyneet terveystarkastuksissa, mutta paikalliset sairaalat ja klinikat arvioivat palveluiden

VALTIT. Hinnat Viron ja Suomen välillä ovat tasoittumassa, mutta Virossa hoitoon pääsee nopeasti. "Valttina on myös erikoisosaaminen", arvioi tohtori Krista Turman Kreutzwaldin silmäkeskuksesta.

SÄÄSTÖJÄ. "Jotkin ortopediset leikkaukset ovat yhä noin 30-50 prosenttia edullisempia Virossa kuin Suomessa", kertoo yllääkäri Andrus Remmelgas Pohjois-Viron Lääketieteellisestä Keskuksista.

Terveysmetropolit tavoitteeksi

Kommentti

Paula Nikula
paula.nikula@kauppa-lehti.fi

Samaan aikaan kun Suomessa ihmetellään potilasdirektiivin soveltamista, virolaiset klinikat ja sairaalat varustautuvat ripeästi terveysturisiin.

Onkin kiinnostavaa seurata, millaiseksi erityisesti pääkaupunkiseudun ja Tallinnan välinen terveysturismi kehittyy. Toisaalla tilanne on sama Pohjois-Suomessa, missä kunnat ovat jo tehneet pitkään fiksusti yhteistyötä Suomen ja Ruotsin rajojen molemmin puolin esimerkiksi päiväystyksissä ja röntgentutkimuksissa.

Esimerkiksi Torniota kiinnostaisi laajentaa yhteistyötä Haaparannan kanssa myös synnytysiin ja dialyysihoitoihin, mutta näihin suunnitelmiin viireillä oleva sote-uudistus suhtautuu varsin nihkeästi. Siitä huolimatta, että vieressä olisi palvelu muutamien kymmenien kilometrien päässä, kun Kemiin ja Rovaniemelle on satakunta kilometriä.

Pääkaupunkiseudullakin terveysturistien uudistuksia ja ajatuksia voisi olla järkevä laajentaa Virossa. Potilaan eduistahan loppujen lopuksi pitää olla kysymys. Siitä, että saa laadukasta hoitoa nopeasti ja mahdollisimman lähellä, kun sitä tarvitsee.

Rahoitusmallia sorvataan nyt uusiksi ja selvitystyön pitäisi valmistua ensi vuoden alussa.

Suomessa on pelätty, että terveysturistiryökset karkaavat Tallinnaan, jos esimerkiksi Helsingissä yksityisen sairaalan hoito korvattaisiin sairausvakuutuslain mukaan ja konsernin tytäryhtiö Tallinnassa voisi tarjota hoitoa asiakasmaksulain korvauksilla.

Nykykäytännön mukaan kiireellisessä hoidossa Kela-korvauksen saa Suomessa julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun perusteella, jolloin potilaan maksamat kulut voivat olla vain murto-osa todellisista hoitokuluista. Jos kiireetöntä hoitoa on sen sijaan haettu yksityiseltä lääkäriltä tai toisesta EU-valtiosta, korvauksiin sovelletaan sairausvakuutuslakia. Tällöin korvaukset voivat olla vain murto-osa todellisista kuluista.

Jos ulkomailla hoidettavien suomalaispotilaiden määrät alkavat karata käsistä, lainsäätäjän on syytä herätä pohtimaan järjestelmän vikoja.

HINNAT Suomen ja Viron välillä tasoittuvat väistämättä. Se näkyy jo esimerkiksi silmä- ja hammashoidoissa, mutta kun Viron yleinen hintataso on edelleen Suomea edullisempi, hoidoistakin jää korvausten jälkeen vähemmän maksettavaa.

Tohtori **Krista Turman** arvioi, että valtteina pysyvät edelleen lyhyet jonotusajat sekä erikoisosaaminen.

Hänen omistamallaan *Kreutzwaldin* yksityisellä silmäklinikalla on käytössä esimerkiksi Heidelberg-Spectralis-laitteisto, joka on ainoa laatuaan Virossa. Pupilille ei tarvitse laajentaa ja silti laite pystyy kuvaamaan mikrotason muutoksia ja kuvaamaan poikkileikkauksia silmän eri kerroksista.

Klinikalla käy vuosittain noin 27000 potilasta, joista noin 1350 on ulkomailta. Vastaan-

ottoajan saa yleensä samaksi tai seuraavaksi päiväksi.

Hammashoitola Klinikka32:ssa jonot ovat pari kuukautta, kun Suomessa pääkaupunkiseudulla voi joutua varautumaan useampiin vuosiin päästäkseen julkisen hammaslääkärin pakeille.

Klinikalla käy vuosittain noin 5100 potilasta, joista noin 350 tulee ulkomailta. Valtaosa ulkomaisista potilaista on suomalaisia, joille tehdään oikomis- ja juurihoitoja ja asennetaan implanteja. Myös protetiikasta tulee yhä enemmän kyselyitä.

Juurihoidosta saa Virossa varautua maksamaan 400-600 euroa, implantaatti ja kruunu maksavat yhdessä noin 1600 euroa, paikkaus 65-90 euroa ja suuhygienistin tekemä syväpuhdistus noin 90 euroa. Näistä Kela korvaa

saman osuuden kuin hoidot olisi tehty Suomessa.

KELAN tilastojen perusteella suomalaiset käyttävät ulkomaisia terveysturistia eniten Kreikassa ja Espanjassa. Kohteet selittyvät lähinnä lomamatkojen aikana sattuneilla, välitöntä hoitoa vaatineilla haavereilla ja sillä, että niin moni suomalainen viettää talviaan esimerkiksi juuri Espanjassa. Kysyntää lisää sekin, että yhä useampi suomalainen asuu pitkäaikaisesti toisessa maassa esimerkiksi oman tai puolison töiden tai opiskelun vuoksi.

Tammi-heinäkuussa Kela sai korvaushakemuksia ulkomailta tehdyistä hoidoista noin 4,8 miljoonan euron arvosta. Hoitotapahtumia oli liki 9200 ja niistä maksettiin korvauksia 0,69 miljoonaa euroa. Viron osuus hake-

muksista oli noin 0,9 miljoonaa euroa ja korvauksista 0,3 miljoonaa euroa.

Valtaosa Viron korvauksista kohdistui hammaslääkäreiden palkkioihin sekä tutkimus- ja hoitokuluihin. Hammaslääkärien kuluista korvaukset ovat keskimäärin 30-40 prosenttia ja muiden lääkäreiden 20-30 prosenttia.

Toimenpiteisiin voi hakea Kelasta myös ennakkolupaa, jos tarvittavaa hoitoa ei voida järjestää Suomessa julkisessa terveydenhuollossa ja hoitotakuun määräämässä ajassa. Noin puolet esimerkiksi lonkka- ja polvileikkausten ennakkohakemuksista on hylätty, koska hoidon on katsottu järjestyvän Suomessa.

Mahdolliset potilasvahingot korvataan kunkin maan lakien mukaan. Suomalainen potilasvakuutus korvaa vain Suomessa annetun hoidon. ■